

Brüssel, 17.6.2026
COM(2026) 277 final

ANNEX

LISA

järgmise dokumendi juurde:

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE
direktiivi (EL) 2018/1673 (rahapesu vastu võitlemise kohta kriminaalõiguse abil)
hindamise kohta

{SWD(2026) 148 final}

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE,

milles hinnatakse, millises ulatuses on liikmesriigid võtnud vajalikke meetmeid Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta direktiivi (EL) 2018/1673 (rahapesu vastu võitlemise kohta kriminaalõiguse abil) järgimiseks

1 SISSEJUHATUS

Direktiiv 2018/1673 rahapesu vastu võitlemise kohta kriminaalõiguse abil (edaspidi „direktiiv“) jõustus 2. detsembril 2018. 25 ELi liikmesriiki,¹ kelle suhtes direktiiv oli siduv (st kõik peale Taani ja Iirimaa), pidid jõustama selle direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid 3. detsembriks 2020.

Direktiivi artikli 14 lõike 1 kohaselt hinnatakse siinses aruandes, mil määral on liikmesriigid võtnud direktiivi järgimiseks vajalikke meetmeid. Käesolev aruanne on esitatud direktiivi artikli 14 lõike 2 kohase aruande lisana, milles hinnatakse direktiivi lisaväärtust.

See analüüs põhineb teabel, mille liikmesriigid esitasid Euroopa Komisjonile kuni 20. oktoobrini 2025, ning ühel välisuuringul.

Direktiivis on sätestatud kõiki ELi liikmesriike hõlmavad ühised kuritegude ja karistuste määratlused, eesmärgiga tõkestada rahapesu, et hõlbustada politsei- ja õiguskoostööd ning vältida olukorda, kus kurjategijad kasutavad ära leebemaid riiklikke süsteeme. Kuna ebaseadusliku tulu puhtakspesemine on organiseeritud kuritegevuse peamine võimaldaja, aitab direktiiv nõrgendada kuritegelike võrgustike finantsbaasi ja toetab jõupingutusi nende lõhkumiseks. Selles nõutakse, et liikmesriigid kriminaliseeriks kuritegelikul teel saadud vara muundamise või üleandmise, vara tegeliku olemuse, päritolu, asukoha, liikumise või omandiõiguse varjamise või saladuses hoidmise ning sellise vara omandamise, valdamise või kasutamise, kui need tegevused on toime pandud tahtlikult. Samuti võimaldab direktiiv liikmesriikidel lugeda rahapesukuritegudeks juhtumid, kus õigusriikkuja „kahtlustas või oleks pidanud teadma“, et vara on saadud kuritegelikust tegevusest. Direktiiviga kohustatakse liikmesriike kehtestama raskendavaid asjaolusid (nt kuritegelikus organisatsioonis osalemine või rahapesu kutsetegevuse kaudu) ning nõutakse, et karistused oleksid tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad, hõlmates vangistust, mille maksimummäär on vähemalt neli aastat, ja asjakohasel juhul meetmeid juriidilise isiku vastutuselevõtmiseks. Direktiiv sisaldab norme jurisdiktsioonide kohta ning kohustust arestida ja konfiskeerida tulu ja kuriteovahendid ning kohustab liikmesriike tagama, et rahapesu uurimiseks on olemas tõhusad uurimisvahendid.

Aruandest nähtub, et liikmesriigid on teinud märkimisväärseid jõupingutusi, et tagada siseriiklike õigusaktide kooskõla direktiivi sätetega, kuid mõne liikmesriigi puhul on leidub ilmseid vastuolusid ja lünki.

Lisaks käesolevas aruandes esitatud analüüsile, mis põhineb komisjonile seni kättesaadavaks tehtud teabel, võib ülevõtmisel ette tulla täiendavaid ülevõtmisprobleeme ja sätteid, millest ei ole komisjonile teatatud, või täiendavaid seadusandlikke ja muid kui seadusandlikke arenguid, mis ülevõtmist mõjutavad. Seetõttu ei tohiks käesolev aruanne takistada komisjonil täiendavalt hinnata direktiivi ülevõtmist ja rakendamist liikmesriikides.

¹ Kui käesolevas aruandes viidatakse „25 liikmesriigile“ või mis tahes muule arvule liikmesriikidele, tähendab see, et direktiiv on nende suhtes siduv.

2 NÕUETE JÄRGIMINE DIREKTIIVI SÄTETE ÜLEVÕTMISEL

Selles peatükis antakse ülevaade direktiivi ülevõtmisest liikmesriikide õigusesse, hinnates artiklite kaupa riigisiseste õigusnormide täielikkust ja vastavust direktiivi nõuetele.

Artikkel 2 – Mõisted (sealhulgas eelkuriteod)

Artikkel 2 sisaldab kolme määratlust. **Artikli 2 lõikes 1** on „kuritegelik tegevus“ määratletud kui igasugune süütegu, mille eest määratava karistuse maksimummäär on vähemalt üheaastane vangistus, või kui maksimumkaristust ei ole ette nähtud, igasugune süütegu, mille eest määratava karistuse miinimummäär on üle kuue kuu pikkune vangistus. Kuritegelikuks tegevuseks liigitatavad süüteod loetakse rahapesu eelkuritegudeks, st liikmesriigid peavad kriminaliseerima vähemalt nendest kuritegudest saadud varaga seonduva rahapesu.

Lisaks peavad liikmesriigid olenemata karistusmääradest igal juhul lisama artikli 2 lõikes 1 loetletud kõigisse 22 kuriteokategooriasse rea süütegusid (nende hulka kuuluvad liidu tasandil ühtlustatud süüteod)².

Enamik liikmesriike, kelle suhtes direktiiv on siduv, on läinud sellest kaugemale, võttes kasutusele nn kõiki kuritegusid hõlmava lähenemisviisi, mille kohaselt võib iga kuritegu kujutada endast rahapesu eelkuritegu. Viis liikmesriiki (**Prantsusmaa, Madalmaad, Luksemburg, Portugal, Austria**) on kindlaks määranud konkreetsete kuriteokategooriad, mis võivad kujutada endast rahapesu eelkuritegusid.

Kõik liikmesriigid on nõuetekohaselt üle võtnud artikli 2 lõikes 1 sätestatud kuritegeliku tegevuse määratluse.

Artikli 2 lõikes 2 on laialt määratletud mõiste „vara“, mis võib olla sobiv rahapesukuriteo ese. Selles tähenduses on vara määratletud kui igasugune vara, nii kehaline kui ka kehatu, nii kinnis- kui ka vallasvara, nii materiaalne kui ka mittemateriaalne, samuti sellise vara omandiõigust või muid selle varaga seotud õigusi tõendavad juriidilised dokumendid, sealhulgas elektroonilised ja digitaalsed dokumendid; Kuigi liikmesriigid ei ole mõistet „vara“ oma rahapesu käsitlevatesse õigusaktidesse konkreetselt üle võtnud, kasutavad nad selle sätte järgimiseks paljudel juhtudel muudes õigusaktides sätestatud määratlusi, mida kasutatakse ka rahapesu eseme kindlaksmääramiseks.

23 liikmesriiki on üle võtnud artikli 2 lõikes 2 sätestatud vara määratluse, kuid näib, et **Saksamaa ja Austria** õigusaktides ei käsitata varana, mida saab pesta, kokkuhoitud kulusid (nt maksukuriteo toimepanemise tõttu maksmata jäänud maksud). Sisuliselt on Austria karistusseadustiku § 165 lõikega 6 rahapesu kohaldamisalast välja jäetud lihtsalt säästetud raha, nagu realiseerimata kahjum, mida ei tekkinud, nõuetest loobumine või välditud kulud ja tasud. See ei võimalda Austria ametiasutustel käsitleda rahapesukuriteona juhtumeid, mil raha on säästetud ebaseaduslikult makse tasumata jättes ja seejärel pestud. Saksamaa karistusseadustiku varasema redaktsiooni § 261 lõike 5 kohaselt käsitleti maksudest kõrvalehoidumise teel kokkuhoitud kulusid sõnaselgelt rahapesuna. 2021. aasta reformiga jäeti see lõige välja, jättes seega sellised kokkuhoitud kulud kohaldamisalast välja. Seetõttu tundub, et mõlemas jurisdiktsioonis loetakse rahapesukuriteo esemeks üksnes sellist vara, mille puhul on tegu

² Vt põhjendus 5.

endast isiku vara positiivse suurenemisega, näiteks uimastikaubandusega seotud süüteo või maksutagastuse kaudu saadud raha. Vara lai määratlus direktiivis hõlmab siiski igat liiki vara, sealhulgas kokkuhoitud kulusid, isegi kui neid ei ole sõnaselgelt nimetatud.

Artikli 2 lõikes 3 määratletakse „**juriidiline isik**“ kui õigussubjekt, millel on kohaldatava õiguse alusel juriidilise isiku staatus, välja arvatud riigid ja avalik-õiguslikud asutused, kes teostavad riigivõimu, ning avalik-õiguslikud rahvusvahelised organisatsioonid. Sarnaselt mõistega „vara“ määratlevad paljud liikmesriigid mõistet „juriidiline isik“ muudes õigusaktides, mida kohaldatakse ka rahapesuga seotud süütegude suhtes. See on direktiiviga kooskõlas.

Artikkel 3 – Rahapesukuriteod

Artikli 3 lõike 1 kohaselt peavad liikmesriigid kriminaliseerima a) vara muundamise või üleandmise, b) vara eri tunnuste varjamise ja saladuses hoidmise ning c) vara omandamise, valdamise või kasutamise juhul, kui sellise teo toimepanija teab, et selline vara on saadud kuritegelikust tegevusest.

Liikmesriigid on selle sätte üle võtnud erinevalt. Seitse liikmesriiki (**Bulgaaria, Kreeka, Poola, Rumeenia, Soome, Tšehhi Vabariik ja Ungari**) on tahtluse elemendi üle võtnud kaudselt, tuginedes üldistele kriminaalõiguse põhimõtetele, mis näevad ette, et süütegu iseloomustab üksnes tahtluse element. Ülejäänud liikmesriigid on rahapesu kriminaliseerivatesse siseriiklikesse sätetesse sõnaselgelt lisanud tahtluse elemendi.

Artikli 3 lõige 2 annab liikmesriikidele võimaluse rahapesu täiendavalt kriminaliseerida, kui õigusriikkuja ei teadnud, kuid kahtlustas või oleks pidanud teadma, et vara on saadud kuritegelikust tegevusest (hooletusest toime pandud rahapesu). Seda võimalust kasutas ja hooletu rahapesu kriminaliseeris **15 liikmesriiki**³.

Võttes arvesse, et rahapesuks kasutatavad keerukad skeemid raskendavad eelkuriteo tõendamist, on direktiivi eesmärk kõrvaldada ka praktilised ja õiguslikud takistused rahapesu kui eraldiseisva kuriteo eest vastutusele võtmisel. Selleks kohustab see liikmesriike võimaldama rahapesu eest vastutusele võtmist ja süüdimõistmist, **nõudmata süüdimõistmist eelkuriteo eest (artikli 3 lõike 3 punkt a)** ja nõudmata, et ametiasutused **teeksid kindlaks kõik eelkuriteo elemendid** (sh selle süüteo toimepanija isiku, mille tulemusel vara saadi) (**artikli 3 lõike 3 punkt b**). Edaspidi nimetatakse seda „eraldiseisvaks rahapesuks“.

Kuusteist liikmesriiki⁴ ei ole seda sätet üle võtnud mitte otseselt, vaid „**vaikimisi**“, st nad ei ole oma rahapesu käsitlevates siseriiklikes õigusaktides sõnaselgelt maininud, et täidetud peavad olema sellised tingimused nagu eelnev või samaaegne süüdimõistmine eelkuriteo eest või kõigi eelkuriteoga seotud faktide ja asjaolude kindlakstegemine.

Komisjon märgib, et **kohtus vara ebaseadusliku päritolu tõendamise tingimused on liikmesriigiti väga erinevad.**

³ Belgia, Hispaania, Horvaatia, Küpros, Läti, Madalmaad, Malta, Poola, Rootsi, Saksamaa, Sloveenia, Slovakkia, Soome, Tšehhi Vabariik ja Ungari

⁴ Belgia, Bulgaaria, Eesti, Horvaatia, Itaalia, Madalmaad, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Rumeenia, Sloveenia ja Slovakkia, Soome, Tšehhi Vabariik ja Ungari.

14 liikmesriigis⁵ ei ole vara ebaseadusliku päritolu tõendamisel vaja eelkuriteo liiki täpsustada. Pigem piisab sellest, kui tuvastatakse, et pestud vara pärineb toimepandud kuritegelikust tegevusest, mis hõlbustab oluliselt rahapesu eest vastutusele võtmist.

Mitme liikmesriigi kohtutes tuleb eelkuriteo toimumist siiski põhjalikult tõendada. **Kümme liikmesriiki**⁶ nõuavad endiselt, et ametiasutused määraksid kindlaks kuriteokategooria, millesse eelkuritegu kuulub (nt uimastikaubandus, inimkaubandus, pettus jne). Neist kahes **liikmesriigis (Bulgaarias ja Poolas)** on eelkuriteo puhul tõendamiskünnis eriti kõrge. **Bulgaaria**⁷ nõuab endiselt kuriteo liigi ning selle toimepanemise aja ja koha tõendamist. **Poolas** on kohtupraktikast⁸ tulenevalt vaja piisavalt konkreetselt kindlaks teha, et konkreetne vara saadi konkreetselt eelkuriteost.

Nagu on märgitud ka hindamisaruandes, **on direktiivi sõnastus väga lai ning võimaldab sellist ülevõtmist**. Direktiivis nõutakse, et rahapesu eest süüdimõistmine oleks võimalik, „ilma et oleks vaja teha kindlaks kõik seotud tegelikud üksikasjad ja asjaolud“, kuid selline sõnastus tähendab, et õigusaktidega võidakse siiski nõuda, et ametiasutused tõendaksid kõiki eelkuriteo elemente peale ühe.

Võttes arvesse direktiiviga liikmesriikidele antud suurt tegutsemisruumi, ei ole seoses **artikli 3 lõike 3 punktidega a ja b tuvastatud ühtegi nõuete rikkumise juhtumit**.

Kõik liikmesriigid on nõuetekohaselt üle võtnud, et rahapesusüütegude koosseisud hõlmavad vara, mis saadi tegevusega muu liikmesriigi või kolmanda riigi territooriumil, kui sellist tegevust käsitatakse eelkuriteona, kui see oleks toime pandud asjaomases liikmesriigis (**artikli 3 lõike 3 punkt c**).

Proportsionaalsuse huvides antakse **artikli 3 lõikega 4** liikmesriikidele võimalus kitsendada selliste piiriüleste juhtumite ulatust, mille puhul rahapesu on karistatav, st kui eelkuritegu pandi toime riikides, kus selline tegevust ei ole kriminaliseeritud (topeltkaristatavuse nõue). Teatavate raskete kuritegude kategooriate puhul ei ole siiski võimalik piiriülest kohaldamisala kitsendada. Organiseeritud kuritegelikus rühmituses osalemise, terrorismi, inimkaubanduse, rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise, seksuaalse ärakasutamise, uimastikaubanduse ja korruptsiooni korral, mis on toime pandud teises ELi liikmesriigis või kolmandas riigis, peab siiski olema võimalik isikut rahapesu eest vastutusele võtta, isegi kui tegevus, mille tulemusel raha saadi, ei ole selles teises riigis kuritegu.

Kahaksa liikmesriiki⁹ kasutasid võimalust kehtestada topeltkaristatavuse nõue. Kuid **Luksemburg**¹⁰ nõuab topeltkaristatavust teatavate kuritegude puhul, mille suhtes sellist põhimõtet ei tuleks kohaldada, nimelt kuritegelikus ühenduses osalemine ja väljapressimine.

Üldiselt peavad liikmesriigid tagama, et artikli 3 lõike 1 punktides a ja b rahapesuna kriminaliseeritud teod on karistatavad „**omaenda kuritegeliku raha pesu**“ korral (**artikli 3 lõige 5**), mis tähendab, et eelkuriteo toime pannud või selle toimepanemises osalenud isik tegeleb omaenda kuritegelikul teel saadud tulu rahapesuga.

⁵ Austria, Belgia, Hispaania, Itaalia, Leedu, Luksemburg, Läti, Malta, Madalmaad, Prantsusmaa, Rootsi, Rumeenia, Slovakkia ja Sloveenia.

⁶ Bulgaaria, Eesti, Horvaatia, Kreeka, Küpros, Poola, Portugal, Saksamaa, Tšehhi ja Ungari.

⁷ Bulgaaria karistusseadustiku artikkel 253.

⁸ Ülemkohtu otsus karistusseadustiku artikli 299 lõike 1 kohta.

⁹ Austria, Eesti, Kreeka, Luksemburg, Portugal, Saksamaa, Soome ja Ungari.

¹⁰ Karistusseadustiku artikli 506–3 lõige 2 koostöimes kriminaalmenetluse seadustiku artikliga 5–1.

Liikmesriigid võtsid selle sätte oma siseriiklikesse õigusaktidesse üle **otse või kaudselt**, jättes kehtestamata tingimuse, et eelkuriteo toimepanija oleks rahapesukuriteo toimepanijast eraldiseisev. Mõned liikmesriigid lisasid oma siseriiklikesse õigusaktidesse **erandid, mis ei mõjuta nõuete täitmist**, nt nõuab **Saksamaa**, et ebaseaduslik vara tuleb mingil viisil ringlusse lasta, ning **Itaalia ja Eesti** jätavad kohaldamisalast välja kasutamise isiklikul eesmärgil. Seetõttu ei tuvastatud ühtegi nõuetele mittevastava ülevõtmise juhtumit.

Artikkel 4 – Kuriteo toimepanemisele kaasaaitamine, kuriteole kihutamine ja kuriteokatse

Artiklis 4 nõutakse, et **kõrvalkuriteod, st rahapeasukuriteo toimepanemisele kaasaaitamine, sellele kihutamine ja rahapesukatse**, peavad olema kriminaalkorras karistatavad.

Kõik 25 liikmesriiki on artikli 4 õigesti üle võtnud.

Artikkel 5 – Füüsilistele isikutele ette nähtud karistused

Artiklis 5 nõutakse, et rahapesukuriteod ja nendega seotud süüteod oleksid karistatavad **tõhusate, proportsionaalsete ja hoiatavate kriminaalkaristustega**, täpsustades, et rahapesukuriteod peavad olema karistatavad vangistusega, mille maksimummäär on vähemalt neli aastat.

Sellega seoses märgib komisjon, et Rootsi¹¹ on oma õigusaktides kehtestanud ülempiiriks kaks aastat, samas kui tundub, et **Kreeka¹²** ei ole järginud nelja aasta künnist juhtudel, kui eelkuritegu on väärtegu, mis praktikas tähendab, et rahapesu eest määratav karistus ei ole paljude direktiivis sätestatud eelkuritegude puhul piisavalt kõrge.

Artikkel 6 – Raskendavad asjaolud

Artikli 6 lõikes 1 sätestatakse kaks kohustuslikku raskendavat asjaolu: kui rahapesu **toimub kuritegeliku ühenduse raames** või kui **selle paneb ametialase tegevuse käigus toime „kohustatud isik“**, st üksus, kelle puhul kehtib ELi rahapesuvastastest õigusaktidest tulenev konkreetne aruande- ja kliendi isikusamasuse kontrollimise kohustus¹³.

Sellega seoses tuleb märkida, et **Leedu, Poola ja Sloveenia** ei ole raskendavat asjaolu seoses kohustatud isiku poolt toime pandud rahapesuga oma õigusaktidesse lisanud; **Küpros¹⁴** ei ole lisanud raskendavat asjaolu rahapeasukuriteo toimepanemisele kaasaaitamise, sellele kihutamise ja rahapesukatse eest; **Kreeka¹⁵** ei saa viidata raskendavatele asjaoludele juhtudel, mil eelkuritegu on väärtegu ning praktikas välistab see suure hulga direktiivis sätestatud eelkuritegudest.

¹¹ Lag (2014:307) om straff för penningtvättsbrott, 3 §.

¹² Seaduse nr 4557/2018 artikli 39 lõike 1 punkt d.

¹³ Vt eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta direktiivi (EL) 2015/849 (mis käsitleb finantsüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist) artikli 2 lõige 1 *ELTL 141, 5.6.2015, lk 73–117, viimane konsolideeritud versioon: [EUR-Lex - 02015L0849-20241230 - ET - EUR-Lex](#).*

¹⁴ Seaduse nr 188(I)/2007 I osa §4(4).

¹⁵ Seaduse nr 4557/2018 artikli 39 lõike 1 punkt d.

Artikli 6 lõikega 2 antakse liikmesriikidele võimalus kehtestada kaks täiendavat raskendavat asjaolu: **a)** kui pestav vara on märkimisväärse väärtusega või **b)** kui pestav vara on saadud teatavate konkreetsete kuritegude tulemusel¹⁶. **Variandi a) võtsid üle 14 liikmesriiki¹⁷ ja variandi b) neli liikmesriiki¹⁸.**

Kõik valikuvõimalusi kasutanud liikmesriigid võtsid need üle direktiiviga kooskõlas oleval viisil.

Artikkel 7 – Juriidiliste isikute vastutus

Direktiivi kohaselt peab juriidilist isikut saama rahapesukuritegude, sealhulgas omaenda kuritegeliku raha pesu eest vastutusele võtta. See hõlmab mis tahes isiku tegevust, kes juriidilise isiku juhtivtöötajana tegutseb iseseisvalt või juriidilise isiku organi liikmena (**artikli 7 lõige 1**). Samuti peavad liikmesriigid tagama, et juriidilist isikut saab vastutusele võtta juhul, kui kuritegu on võimalik olnud toime panna järelevalve või kontrolli puudumise tõttu (**artikli 7 lõige 2**). Juriidiliste isikute vastutus ei tohiks siiski välistada võimalust alustada kriminaalmenetlust füüsilise isiku suhtes, kes on osalenud kuriteo täideviijana (**artikli 7 lõige 3**).

Mis puudutab juriidiliste isikute vastutust, siis ei ole Prantsusmaa oma õigusaktides sätestanud võimalust võtta juriidilisi isikuid vastutusele juhul, kui rahapesukuriteod pandi toime selles üksuses juhtival kohal oleva isiku puuduliku järelevalve või kontrolli tõttu.

Artikkel 8 – Juriidiliste isikute suhtes kohaldatavad karistused

Artikli 8 kohaselt peavad liikmesriigid tagama, et artikli 7 kohaselt vastutusele võetud juriidilise isiku suhtes **kohaldatakse tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid karistusi, sealhulgas igal juhul kriminaalõiguslikke või muid trahve**. Kõik liikmesriigid on selle sätte nõuetekohaselt üle võtnud.

Lisaks on **artiklis 8 loetletud võimalikud lisakaristused**, alates juriidilise isiku riiklike hüvitiste või abi saajate hulgast väljaarvamisest kuni avaliku sektori asutuselt raha saamise võimalusest ilmajätmiseni, ettevõtluskeeluni, juriidilise isiku kohtuliku järelevalve alla võtmiseni, kuriteo toimepanemiseks kasutatud üksuste sulgemiseni ja isegi võimaluseni, et kohus annab korralduse äriühing lõpetada (st likvideerida). **Neist võimalustest üht või mitut on kasutanud 19 liikmesriiki¹⁹. Kuus liikmesriiki ei ole kasutanud ühtki neist võimalustest.**

Kõik valikuvõimalusi kasutanud liikmesriigid võtsid need üle direktiiviga kooskõlas oleval viisil.

Artikkel 9 – Konfiskeerimine

¹⁶ Osalemine organiseeritud kuritegelikus rühmituses või väljapressimises, terrorismis, inimkaubanduses ja rändajate ebaseaduslikus üle piiri toimetamises, seksuaalses ärakasutamises, ebaseaduslikus uimastikaubanduses ja korruptsioonis.

¹⁷ Austria, Bulgaaria, Eesti, Horvaatia, Kreeka, Küpros, Läti, Poola, Rootsi, Sloveenia, Slovakkia, Soome, Tšehhi Vabariik, ja Ungari.

¹⁸ Hispaania, Horvaatia, Kreeka ja, Soome.

¹⁹ Belgia, Hispaania, Horvaatia, Kreeka, Küpros, Itaalia, Leedu, Luksemburg, Läti, Malta, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Rumeenia, Saksamaa, Sloveenia, Slovakkia, Tšehhi Vabariik ja Ungari.

Artiklis 9 nõutakse, et liikmesriigid **tagaksid, et asjakohasel juhul arestivad või konfiskeerivad nende pädevad asutused** vastavalt konfiskeerimist käsitlevale direktiivile 2014/42/EU²⁰ kasu, mis on saadud antud direktiivis osutatud rahapesukuriteo toimepanemisest või sellele kaasaaitamisest, ja vahendid, mida niisuguse süüteo toimepanemiseks või sellele kaasaaitamiseks kasutati või kavatseti kasutada.

Kõik 25 liikmesriiki võtsid artikli 9 üle kooskõlas direktiiviga.

Artikkel 10 – Kohtualluvus

Artikli 10 lõike 1 kohaselt peab liikmesriik tagama, et süüteod on tema **kohtute alluvuses**, kui süütegu on toime pandud tema territooriumil (**artikli 10 lõike 1 punkt a**) või kui süüteo toimepanija on tema kodanik (**artikli 10 lõike 1 punkt b**). **Kõik liikmesriigid** on selle sätte nõuetekohaselt üle võtnud.

Seoses **artikli 10 lõike 1 punktiga b** tuleb märkida, et juhul, kui õigusriikkuja on liikmesriigi kodanik, on see sätte üle võetud erinevalt, eelkõige seoses **topeltkaristatavuse**²¹ nõudega. Kuna seda küsimust käsitlev erisäte puudub, näib, et **kümme liikmesriiki**²² on direktiivi rakendanud ilma topeltkaristatavust kohtualluvuse määramise eeltingimusena sõnaselgelt sätestamata. Seevastu **11 liikmesriiki**²³ on eespool nimetatud nõude oma kodanike suhtes kohtualluvuse kindlaksmääramise tingimusena sõnaselgelt lisanud. Samal ajal on **kolm liikmesriiki**²⁴ topeltkaristatavuse nõude rahapesuga seotud süütegude puhul sõnaselgelt välistanud.

Artikli 10 lõige 2 võimaldab liikmesriikidel laiendada oma kohtualluvust juhtudele, kui **a)** süüteo toimepanija alaline elukoht on tema territooriumil või **b)** süütegu on toime pandud tema territooriumil asutatud juriidilise isiku huvides. **14 liikmesriiki**²⁵ on kasutanud **artikli 10 lõike 2 punktis a** sätestatud võimalust. **Kümme liikmesriiki**²⁶ on kasutanud **artikli 10 lõike 2 punktis b** sätestatud võimalust **direktiiviga kooskõlas oleval viisil**.

Artikkel 11 – Uurimisvahendid

Artiklis 11 nõutakse, et isikutel, üksustel või talitustel, kelle ülesanne on rahapesukuritegude uurimine või nende eest vastutusele võtmine, sealhulgas nendele kaasaaitamise, nendele kihutamise ja kuriteokatse eest,²⁷ oleksid **tõhusad uurimisvahendid**, näiteks organiseeritud kuritegevuse või muude raskete kuritegude puhul kasutatavad uurimisvahendid. **Kõik 25 liikmesriiki on artikli 11 üle võtnud** kooskõlas direktiiviga.

²⁰ Vt direktiivi (EL) 2018/1673 põhjendus 16: „[...] Liikmesriigid peaksid kuriteovahendite ja kriminaaltulu arestimise ja konfiskeerimise tagama vähemalt kõigil nendel juhtudel, mis on direktiivis 2014/42/EL ette nähtud. Ühtlasi peaksid liikmesriigid igati kaaluma konfiskeerimise lubamist ka kõigil nendel juhtudel, kus kriminaalmenetluse alustamine või lõpule viimine ei ole võimalik, sealhulgas juhul, kui süüteo toimepanija sureb.“

²¹ See on põhimõte, mille kohaselt saab kohtualluvust kindlaks teha ainult siis, kui kõnealune tegevus on kriminaliseeritud nii süüdistuse esitanud riigis kui ka riigis, kus see toime pandi.

²² Bulgaaria, Itaalia, Läti, Malta, Poola, Sloveenia, Slovakkia, Soome, Tšehhi, Ungari.

²³ Austria, Belgia, Eesti, Hispaania, Horvaatia, Küpros, Leedu, Luksemburg, Prantsusmaa, Rootsi, Saksamaa.

²⁴ Kreeka, Madalmaad, Rumeenia.

²⁵ Austria, Belgia, Eesti, Hispaania, Horvaatia, Leedu, Luksemburg, Läti, Malta, Madalmaad, Portugal, Rootsi, Slovakkia ja Soome.

²⁶ Austria, Eesti, Hispaania, Kreeka, Luksemburg, Läti, Poola, Sloveenia ja Slovakkia ja Tšehhi Vabariik.

²⁷ Vt ka põhjendus 19: „Seetõttu tuleks võimaldada piisaval hulgal töötajaid, otstarbekat koolitust, vahendeid ja ajakohast tehnoloogiat. [...]“

3 JÄRELDUSED

Võttes arvesse rahapesu tähtsust organiseeritud kuritegelike võrgustike jaoks olulise rahastamisvahendina ning vahendina, mille abil ebaseaduslikku tulu saada ja seaduslikku majandusse sisse imbuda, on rahapesule kriminaalõiguslike meetmetega reageerimise ühtlustamine oluline osa liidu laiematest jõupingutustest kuritegelike võrgustike lõhkumiseks ja likvideerimiseks, nagu on rõhutatud Euroopa sisejulgeoleku strateegias ProtectEU²⁸.

Komisjon hindab kõrgelt liikmesriikide jõupingutusi direktiivi järgimisel. Kuigi mõned vastuolud ja lüngad on endiselt alles, on direktiivi ülevõtmine toimunud üldiselt nõuetekohaselt, kusjuures liikmesriigid on võtnud ulatuslikke meetmeid, et viia siseriiklikud õigusaktid ELi normidega vastavusse. Enamik liikmesriike on direktiivi nõuete täitmiseks vastu võtnud konkreetsed õigusaktid, samas kui mõned liikmesriigid tuginesid täielikult või suures osas olemasolevatele siseriiklikele sätetele.

Selleks et tagada direktiivi täielik ja nõuetekohane ülevõtmine, jätkab komisjon liikmesriikide toetamist leitud puuduste kõrvaldamisel. Selle raames jälgitakse ja tagatakse, et riiklikud meetmed oleksid kooskõlas direktiivi sätetega.

²⁸ [EUR-Lex - 52025DC0148 - ET - EUR-Lex](#)